

SƠ KẾT HOẠT ĐỘNG
PHÒNG KHÁM TRÍ NHỚ VÀ SA SÚT TRÍ TUỆ
TRONG 2 NĂM từ 2005 đến 2007

Trần Công Thắng

GIỚI THIỆU

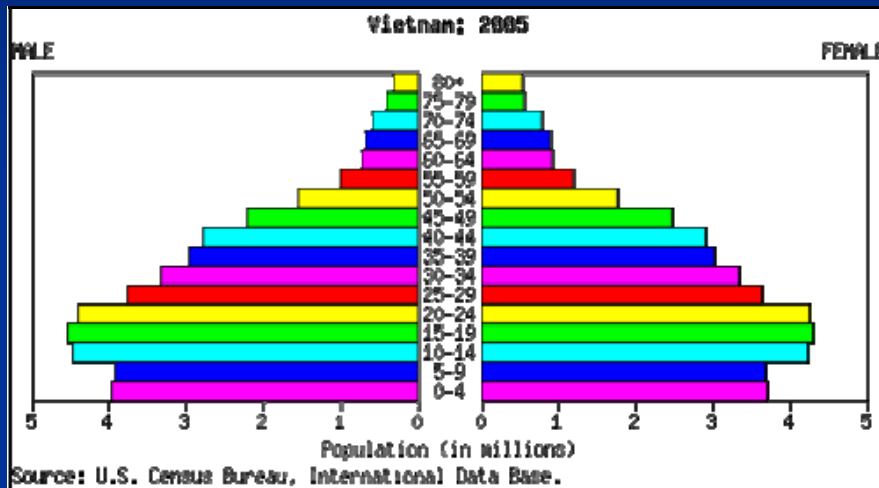

- **Con người ngày càng sống lâu** nhờ sự cải thiện không ngừng của điều kiện sống, môi trường làm việc, dinh dưỡng, chủng ngừa, các thành tựu y tế xã hội, và đặc biệt là sự tiến bộ vượt bậc của y khoa thực hành đã làm cho *cuộc sống con người kéo dài hơn giới hạn mong đợi trước đây*.
- **Nhưng sống lâu không đồng nghĩa với sống khỏe mạnh.**
- Khi người ta càng già, *các bệnh lý của tuổi tác càng gia tăng*, đặc biệt là các bệnh mạch vành, suy tim, tai biến mạch máu não, và **sa sút trí tuệ**.

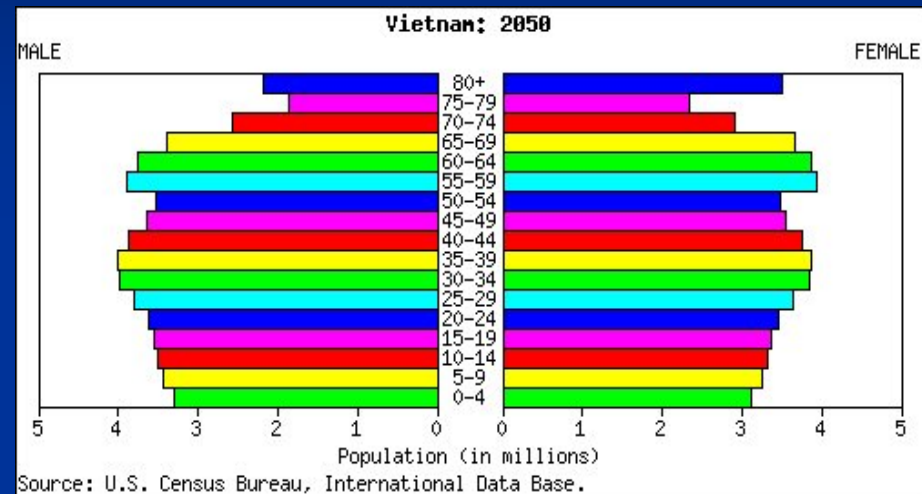
GIỚI THIỆU

■ 2005

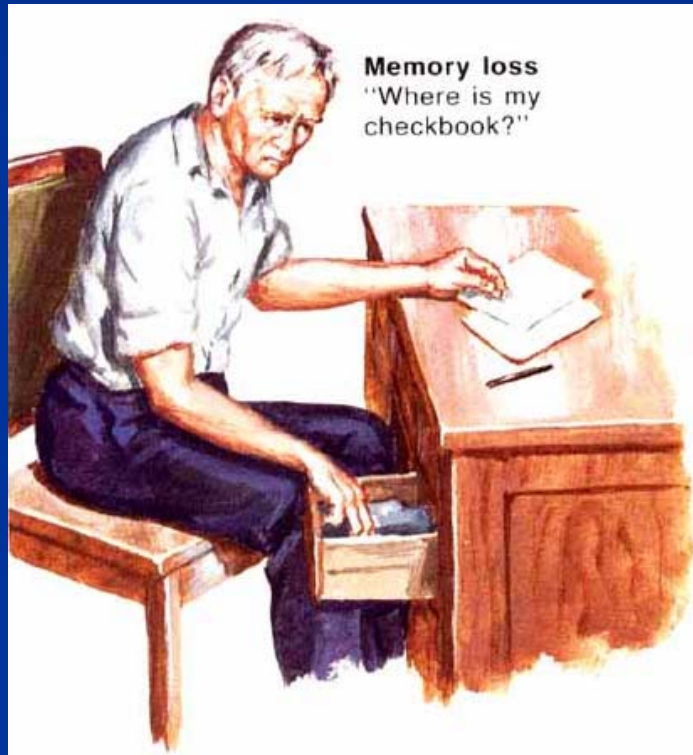

■ 2050

- Sa sút trí tuệ tăng dần theo tuổi.
 - Trên 65 tuổi: 5-8%
 - Sau 75 tuổi: 15-20%
 - Trên 85 tuổi: 25-50% dân số.
- Nhìn chung, sau 65 tuổi, tỉ lệ sa sút trí tuệ tăng gấp đôi mỗi 5 năm.

DIỄN TIẾN (Giai đoạn sớm)

- Giảm trí nhớ là triệu chứng nổi bật
- Thay đổi khí sắc và hành vi nhẹ
- Giảm khả năng đánh giá

DIỄN TIẾN (Giai đoạn giữa)

✓ Thay đổi tính tình, hành vi

✓ Mất khả năng học/nhớ thông tin mới

✓ Trí nhớ xa bị ảnh hưởng

Spatial disorientation
"Could you direct me to my office?
I have the address written down
here somewhere, but I can't seem
to find it"

Circumlocution
Asks husband, "John dear,
please call that woman who
fixes my hair"

➤ Đi lang thang, dễ kích động, giận dữ

➤ Bắt đầu cần được giúp đỡ trong sinh hoạt sống hàng ngày

DIỄN TIẾN (Giai đoạn nặng)

- Rối loạn vận động, rối loạn tiêu tiểu
- Không tự săn sóc được bản thân (ăn, uống, tiêu, tiểu)
- Nằm một chỗ
- Tử vong (suy dinh dưỡng, nhiễm trùng, bệnh lý nội khoa khác)

QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH

- Tháng 7/2004: Trường ĐHYD thành lập Ban tham vấn về SSTT
- Nhiệm vụ:
 - Chọn các BS quan tâm về SSTT để đào tạo chuyên sâu
 - Định hướng thành lập phòng khám SSTT
 - Định hướng về nghiên cứu SSTT
 - Phổ cập cho người dân hiểu biết về bệnh SSTT

PK trí nhớ và SSTT BV ĐHYD

- Được thành lập vào tháng 4/2005
- Thành phần: 2 BS và 1 ĐD
- Hoạt động: chiều thứ 6 hàng tuần
- Nhiệm vụ:
 - Chẩn đoán và điều trị SSTT
 - Phổ cập kiến thức cho người dân
 - Nghiên cứu khoa học

QUI TRÌNH CHẨN ĐOÁN

- Hỏi bệnh sử
- Khám tổng quát
- Khám thần kinh
- Làm các bài đánh giá trí nhớ và chức năng nhận thức.
- Xét nghiệm cận lâm sàng.

Một số test đánh giá

- MMSE
- CDT
- 5 Word-test
- GDS
- IADL
- Hachiski ischemic scale
- Clinical Dementia Rating Scale (CDR)
- ADASCog
- NPI

BV ĐẠI HỌC Y DƯỢC
KHOA NỘI THẦN KINH

PHÒNG KHÁM TRÍ NHỚ

MINI MENTAL STATUS EXAMINATION (MMSE)

BN: _____ HV: _____ ĐT: _____ Ngày: _____

ĐỊNH HƯỚNG

- Hôm nay là chủ mấy	1đ
- Hôm nay là ngày bao nhiêu	1đ
- Tháng mấy	1đ
- Năm nào	1đ
- Bây giờ là mấy giờ (mùa nào)	1đ
- Ông/bà đang ở chỗ này là chỗ nào (bệnh viện, tên con đường, ...)	1đ
- Ở khoa nào	1đ
- Thành phố nào	1đ
- Miền nào: Nam, Trung, Bắc?	1đ
- Nước nào	1đ

TRÍ NHỚ: Tiếp nhận, ghi nhớ

*Cho nhắc lại ba từ: Con mèo 1đ
Chiếc xe 1đ
Cây lúa 1đ

(Mỗi từ 1 giấy, 1 đ cho mỗi từ đúng)

*Cho lặp lại 1 lần nữa để chắc chắn đã nhớ

SỰ CHÚ Ý: Tính toán Hoặc đánh vần ngược từ "KHÔNG"

Làm test 100 trừ 7: 100 - 7 = ?(93)	1đ
93 - 7 = ?(86)	1đ
86 - 7 = ?(79)	1đ
79 - 7 = ?(72)	1đ
72 - 7 = ?(65)	1đ

TRÍ NHỚ: nhớ lại

Nhắc lại 3 từ đã ghi nhớ ở trên: Con mèo 1đ
(Không cần đúng thứ tự) Chiếc xe 1đ
Cây lúa 1đ

NGÔN NGỮ:

Đưa BN xem và bảo BN nói tên của:

Đồng hồ	1đ
Cây viết	1đ

Cho lặp lại cụm từ:
"Không có nếu và hoặc nhưng gì cả" 1đ

HIỂU NGÔN NGỮ NGỎ: bảo bệnh nhân làm theo lệnh

-Cắm tờ giấy bằng tay phải	1đ
-Gấp lại làm đôi	1đ
-Thả xuống nền nhà	1đ

HIỂU NGÔN NGỮ VIẾT

Cho đọc thầm (không thành tiếng) và thực hiện:
"NHẢM MẮT LẠI" 1đ

CHỮ VIẾT:

Cho viết một câu dùng ngữ pháp và có nghĩa, 1đ

VỀ: Vẽ chép lại hai ngữ giao nhau, 1đ

Tổng cộng 30đ

NHẢM MẮT LẠI

Cận lâm sàng

- **Xét nghiệm cơ bản:**
 - Công thức máu, VS.
 - Vitamin B12 và folate.
 - Sinh hoá (chức năng gan, thận, điện giải, đường huyết)
 - Chức năng tuyến giáp.
 - Miễn dịch chẩn đoán giang mai
- **Đặc hiệu:**
 - Gama glutamine transferase, HIV, Kim loại (ví dụ, Cu/nước tiểu), ...
- **Hình ảnh học:** CT, MRI.
- **Các khảo sát khác:** EEG, chọc dò dịch não tủy.

ĐIỀU TRỊ

- Điều trị phòng ngừa sa sút trí tuệ.
- Điều trị nguyên nhân có thể đưa trí tuệ bệnh nhân về bình thường.
- Khi đã bị sa sút trí tuệ, điều trị càng sớm càng thuận lợi.
- Nâng cao chất lượng cuộc sống của bệnh nhân và gia đình người bệnh

KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG từ tháng 4/2005 đến nay

- Về chẩn đoán và điều trị:
 - Tổng số ca tham vấn: 450
 - SSTT: 94 (22,1%)
 - AD: 54
 - VaD: 20
 - Mix dementia: 14
 - Khác: 3
 - MCI: 174
 - Chứng quên kèm các bệnh lý khác: 114
 - Bình thường: 76

KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG từ tháng 4/2005 đến nay

- Về phổ cập kiến thức cho BN:
 - Tổ chức 4 buổi nói chuyện cho người dân về suy giảm trí nhớ và SSTT.
- Về nghiên cứu:
 - Kiểm định thang điểm MMSE tiếng Việt
 - Kiểm định thang điểm Mini-Cog tầm soát SSTT
 - Khảo sát rối loạn trí nhớ trên BN tiểu đường

TÓM LẠI

- SSTT là một bệnh lý ảnh hưởng đến một số lượng không nhỏ bệnh nhân
- Giáo dục người dân các phương pháp ngăn ngừa SSTT và rèn luyện trí nhớ
- Phát hiện và điều trị sớm SSTT
- Xây dựng một hệ thống chuẩn về chẩn đoán, điều trị và săn sóc BN SSTT